

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Έγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaafllo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΑΖ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2251	Τὰ ἅγια Θεοφάνεια Δευτέρα 6 Ἰανουαρίου 2020	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

Τὰ νεανικὰ χρόνια τοῦ Χριστοῦ

Μετὰ τὴν γέννησι τοῦ δεσπότου Χριστοῦ ἄλλη σήμερα μεγάλη δεσποτικὴ ἑορτὴ ἀνέτειλε, ἀγαπητοί μου· τὰ ἅγια Θεοφάνεια! Τότε εἶδαμε τὸν Κύριο νήπιο στὴ Βηθλεέμ, σήμερα τὸν βλέπουμε σὲ ὠριμὴ ἡλικία στὸν Ἰορδάνη νὰ δέχεται τὸ βάπτισμα. **Τί μεσολαβεῖ μεταξὺ τῶν δύο αὐτῶν δεσποτικῶν ἑορτῶν;** Στὸ ζήτημα αὐτὸ εἶνε ἀνάγκη νὰ στρέψουμε τὴν προσοχή μας.

Ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς μετὰ τὸν Εὐαγγελισμό τῆς Παναγίας (βλ. Λουκ. 1,26-38) διηγεῖται μὲ χάρι τὰ περιστατικὰ τῆς **γεννήσεως** τοῦ Χριστοῦ στὴ Βηθλεέμ καὶ τὴν προσκύνησι τῶν **ποιμένων** (ἐ.ἀ. 2,1-20). Περιγράφει κατόπιν τὴν **περιτομὴ** (ἐ.ἀ. 2,21), τὴ συνήθεια δηλαδὴ τῶν Ἰσραηλιτῶν νὰ περιτέμνουν τὰ ἀρσενικὰ παιδιὰ τους τὴν ὀγδόη ἡμέρα ἀπὸ τὴ γέννησι καὶ νὰ τοὺς δίνουν ὄνομα· τότε δόθηκε στὸ Θεῖο βρέφος τὸ γλυκύτατο ὄνομα *Ἰησοῦς*, ποὺ σημαίνει «Σωτὴρ». Ἐν συνεχείᾳ περιγράφει τὴν **ὑπαπαντή** (ἐ.ἀ. 2,22-39), ὅτι δηλαδὴ τὴν τεσσαρακοστὴ ἡμέρα ἀπὸ τὴ Γέννησι ἡ Παρθένος ὠδήγησε στὸ ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων τὸ Θεῖο βρέφος, τὸ πῆρε στὴν ἀγκάλη του ὁ γέρων Συμεὼν καὶ προφήτευσε γι' αὐτὸ ὁ ἴδιος καὶ ἡ γερόντισσα Ἄννα. Στὸ σημεῖο αὐτὸ ὁ εὐαγγελιστὴς Ματθαῖος μᾶς λέει ὅτι παρεμβάλλεται ἡ προσκύνησις τῶν **μάγων**, ἡ φυγὴ τοῦ Ἰησοῦ στὴν **Αἴγυπτο**, ἡ **σφαγὴ τῶν νηπίων** τῆς Βηθλεέμ ἀπὸ τὸν Ἡρώδη καὶ ἡ ἐπιστροφὴ τοῦ Ἰησοῦ ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο στὴν **Ναζαρέτ** (βλ. Ματθ. 2,1-23). Συνεχίζοντας τὴ διήγησι ὁ εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς προσθέτει, ὅτι ὁ Ἰησοῦς σὲ ἡλικία **12 ἐτῶν** πῆγε στὸ ναὸ τοῦ Σολομῶντος ὡς προσκυνητῆς καὶ ἐπέστρεψε στὴν **Ναζαρέτ**, ὅπου συνέχισε νὰ ζῆ ὑποτασσόμενος στὴν Παναγία Μητέρα καὶ τὸν νομιζόμενο πατέρα του Ἰωσήφ (βλ. Λουκ. 2,41-52). Ἡ τελευταία πληροφορία εἶνε ὅτι, καθὼς μεγάλωνε ὡς ἄνθρωπος, ἀπεκαλύπτετο ἡ θεία φύσις του (βλ. ἁγ. Νεκταρίου Πενταπόλεως, Εὐαγγελικὴ ἱστορία δι' ἁρμονίας τῶν ἱ. εὐαγγελιστῶν, Ἀθῆναι 1903, σ. 34).

Ἀπὸ τὸ σημεῖο αὐτὸ μέχρι τὴν ἐμφάνισι τοῦ Ἰησοῦ στὸν Ἰορδάνη γιὰ νὰ βαπτισθῆ τὰ ἴχνη του φαίνεται νὰ χάνωνται μέσα σὲ μία Σαχάρα σιωπῆς· **ποῦ ἦταν;** ἐκ πρώτης ὄψεως μένει ἡ ἐντύπωσι ὅτι **ὑπάρχει κενό. Εἶνε ἔτσι;**

Τὸ νομιζόμενο κενὸ ἐκμεταλλεύονται μερικοὶ ἐχθροὶ τῆς πίστεώς μας καὶ ἰσχυρίζονται μὲ τὴ φαντασία τους, ὅτι δῆθεν ὁ Ἰησοῦς μετὰ τὸ 12ο ἔτος τοῦ ἔφυγε, **πῆγε σὲ Ἰνδίες**, κάθησε ἐκεῖ χρόνια, μαθήτευσε κοντὰ σὲ δασκάλους τοῦ Ἰνδοῦιστικοῦ μυστικισμοῦ, ἔμαθε μαγικὰς μεθόδους καὶ πῆρε διδάγματα, καὶ ἔτσι ἔδρασε ὅταν ἔγινε 30 ἐτῶν. **Ψέμα** ὅλα αὐτά, πλαστογραφία, παραμύθι· ἡ φαντασία αὐτὴ δὲν στηρίζεται πουθενά. Ἀντιθέτως, τὸ Εὐαγγέλιο ἔχει πληροφορίες, ποὺ καλύπτουν τὸ διάστημα αὐτό. **Δὲν ὑπάρχει κενό.**

Θὰ μοῦ ἐπιτραπῆ ν' ἀναφέρω ἕνα παράδειγμα. **Ἐγὼ** κατάγομαι ἀπὸ **ἕνα χωριὸ** τῆς νήσου Πάρου τῶν Κυκλάδων. Ἄν πάτε στὸ χωριὸ μου καὶ ρωτήσετε, **ξέρουν ὅλοι**, ὅτι ἐκεῖ ἤμουν μικρὸ παιδί καὶ πῆγα στὸ δημοτικὸ σχολεῖο· μετὰ ἔφυγα, πῆγα στὴν Ἀθήνα, σπούδασα θεολογία, ἔγινε ἱεροκέρυκας καὶ κήρυξα σὲ διάφορες πόλεις. Αὐτὸ συμβαίνει σὲ **κάθε χωριὸ**.

Ἔτσι καὶ στὸ χωριὸ τοῦ Χριστοῦ, τὴ **Ναζαρέτ**, ὁ Ἰησοῦς **ἦταν γνωστός**. Ἄν ἔφυγε καὶ ἔλειπε χρόνια στὸ ἐξωτερικό, οἱ πρῶτοι ποὺ θὰ τὸ ἤξεραν θὰ ἦταν **οἱ χωριανοὶ του**. Τί λένε λοιπὸν αὐτοὶ ὅταν ὁ Ἰησοῦς μεγάλος, σὲ ἡλικία 30 ἐτῶν, διδάσκει στὴ συναγωγὴ τους; Μένουν κατάπληκτοι καὶ διερωτῶνται· Αὐτὸς δὲν εἶνε **«ὁ τέκτων»** (ὁ μαραγκός); αὐτὸς δὲν εἶνε **«ὁ υἱὸς τοῦ τέκτονος»** (ὁ γυιὸς τοῦ μαραγκοῦ) καὶ τῆς **Μαριάμ**; (Μάρκ. 6,2-3· Ματθ. 13,54-55); Ποῦ βρέθηκε σ' αὐτὸν τέτοια σοφία καὶ δύναμι;

Καὶ μόνο οἱ χωριανοὶ του; **Οἱ Ἰουδαῖοι ἐν γενεῖ**, φίλοι καὶ ἐχθροὶ, ὅλοι τὸν ἤξεραν καὶ τὸν ἔλεγαν **«Ναζωραῖον»** (Λουκ. 18,37· Ἰω. 18,5,7· 19,19). Καὶ **στὰ Ἱεροσόλυμα**, ὅταν τὸν ἀκοῦνε νὰ διδάσκη στὸ ναὸ, ἀποροῦν· **«Πῶς οὗτος γράμματα οἶδε μὴ**

μεμαθηκώς;» (ΐω. 7,15), ἀπὸ ποῦ ἔμαθε αὐτὸς τὰ γράμματα, ἀφοῦ δὲν πῆγε σὲ σχολεῖο; – τὸ λένε μὲ βεβαιότητα. Αὐτὸ τὸ χωρίο, ΐωάννου 7,15, εἶνε καταπέλτης κατὰ τῆς θεωρίας αὐτῆς.

* * *

Στὸ ἐρώτημα, **τί ἔκανε σὲ ὄλο αὐτὸ** τὸ διάστημα ὁ Χριστὸς, ἀπὸ 12 μέχρι 30 ἐτῶν; Τὸ Εὐαγγέλιο μὲ λιτὲς καὶ λακωνικὲς ἐκφράσεις τοῦ ἀπαντᾷ, ὅπως εἶδαμε. Ὁ Ναζωραῖος ἦταν φτωχὸς ὅσο κανένας ἄλλος· δικό του δὲν εἶχε οὔτε ἓνα φλιντζάνι χῶμα, μιὰ δραχμὴ στὴν τσέπη του δὲν εὔρισκες. Φτωχὸ τὸ σπίτι του, φτωχὴ ἡ ἀγία Μητέρα του, φτωχὸς ὁ νομιζόμενος πατέρας του. **Ἐργαζόταν λοιπὸν στὸ ξυλουργεῖο** τοῦ ΐωσήφ. Κρατοῦσε στὰ χέρια του σφυριά, πριόνια, πλάνες. Ἐφτειαχνε τραπέζια, καθίσματα, παράθυρα, πόρτες. Πήγαινε σὲ σπίτια καὶ οἰκοδομὲς. Ἔτσι ἔβγαζε τὸ ψωμί του καὶ τὸ ψωμί τῆς Παναγίας μητέρας του.

Ἦ τῆς ταπεινώσεως τοῦ Θεοῦ, τῆς ταπεινώσεως τοῦ ΐησοῦ Χριστοῦ, μὲ τὴν ὁποία **ἀγίασε τὰ πάντα!** Γεννήθηκε σὲ μιὰ σπηλιά, γιὰ ν' ἀγιάση τὴ γῆ. Κατοίκησε σὲ φτωχὸ σπιτάκι γιὰ ν' ἀγιάση τίς καλύβες τῶν φτωχῶν. Γεννήθηκε ἀπὸ φτωχὴ μητέρα, γιὰ ν' ἀγιάση τὴν ἔντιμη φτώχεια. Γεννήθηκε σὰν βρέφος, γιὰ ν' ἀγιάση τὰ βρέφη. Γεννήθηκε ἀνάμεσα σὲ ζῶα, γιὰ νὰ μᾶς δείξη, ὅτι τὰ ζῶα εἶνε πολύτιμοι ὑπηρέτες μας ἄξιοι προστασίας. Ἐζησε κάτω ἀπὸ δύσκολες συνθήκες, γιὰ νὰ μᾶς διδάξη τὴν σκληραγωγία. Διώχθηκε κ' εἶνε ὁ πρῶτος πρόσφυγας καὶ φίλος τῶν προσφύγων. Ἐργάστηκε καὶ ἀγίασε τὴν ἐργασία. Μὲ τὸ παράδειγμά του δίδαξε ἐκεῖνο ποὺ θὰ γράψη κατόπιν ὁ ἀπόστολος Παῦλος: «*Εἴ τις οὐ θέλει ἐργάζεσθαι, μηδὲ ἐσθιέτω*», ἂν κάποιος δὲν θέλῃ νὰ ἐργάζεται, αὐτὸς καὶ νὰ μὴν τρώῃ (Β' Θεσ. 3,10).

Ἐζησε ἀφανής. Ποιὸς τὸν ἤξερε, ποιὸς τὸν ὑπολόγιζε; Στὴν ἐποχὴ του, μέχρις ὅτου βγῆ στὸν δημόσιο βίο, μιλοῦσαν γιὰ τὸν Ἡρώδη, ποὺ ντυνόταν μὲ βασιλικὴ πορφύρα καὶ ἐκινεῖτο μὲ πολυτελεῖς ἄμαξες. Μιλοῦσαν γιὰ τὸν Πόντιο Πιλάτο, ποὺ φοροῦσε σιδερένια πανοπλία καὶ σὰν ἐκπρόσωπος τῆς Ῥωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας προκαλοῦσε φόβο καὶ τρόμο. Μιλοῦσαν γιὰ τοὺς ἀρχιερεῖς, γραμματεῖς καὶ φαρισαίους. Κανεὶς δὲν μιλοῦσε γιὰ τὸν ἐργάτη τῆς Ναζαρέτ. Καὶ ὁμως ἐκεῖνοι λησμονήθηκαν, αὐτὸς μένει εἰς τὸν αἰῶνα. Γιατὶ αὐτὸς δὲν ἔχει ἀπλῶς τὴν ἀνθρώπινη φύσι, ἔχει καὶ τὴν θεία φύσι· στὸ πρόσωπό του κατὰ ἄρρητο τρόπο ἐνώθηκαν οἱ δύο φύσεις. Ὅπως ἡ φωτιὰ ἐνώνεται μὲ τὸν σίδηρο, καὶ ὁ σίδηρος δὲν εἶνε πλέον σίδηρος ἀλλὰ μιὰ πυρίνη

μάζα, κατὰ παρόμοιο τρόπο, ὅπως διδάσκουν οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, ἡ ἀνθρωπίνη φύσις ἐνώθηκε μὲ τὸ πῦρ τῆς θεότητος, καὶ ἔτσι ὡς θεανδρικό πρόσωπο εἰσέβαλε στὴν σκηνὴ τοῦ κόσμου, γιὰ νὰ δώσῃ τὴν λύσι στὸ δρᾶμα τῆς ἀνθρωπότητος. Ἦ τῆς ταπεινώσεως τοῦ Χριστοῦ! Ποιὸς φανταζόταν, ὅτι ὁ ἐργάτης ἐκεῖνος εἶνε ὁ Θεός; Ἦ μυστήριον ἀνέκφραστο!

Στὸ τριακοστὸ ὁμως ἔτος **ἔγινε ἐμφανής.** Ἦλθε στὸν Ἰορδάνη. Ἦλθε νὰ βαπτισθῆ. **Γιατὶ νὰ βαπτισθῆ;** Ἦχι γιατί ἦταν ἁμαρτωλός. Ἐκεῖνος εἶνε καθαρότερος καὶ τῶν ἀκτίνων τοῦ ἡλίου. Βαπτίσθηκε, γιὰ νὰ γίνῃ «*Τριάδος ἡ φανέρωσις*» (ἡ ᾠδ. πεζ. καν.), ἡ ἀποκάλυψις τοῦ μεγάλου μυστηρίου τοῦ Θεοῦ. Γι' αὐτὸ ἀκριβῶς ἡ σημερινὴ ἑορτὴ λέγεται *Θεοφάνεια*. Ἐμφανίσθηκε ὁ Θεὸς ἐν τρισὶν ὑποστάσεσιν· ὁ Πατὴρ βεβαιῶν ἐξ οὐρανοῦ διὰ τῆς φωνῆς, ὁ Υἱὸς βαπτιζόμενος καὶ δεχόμενος τὴν μαρτυρία τοῦ Πατρός, καὶ τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον κατερχόμενον ἐπ' αὐτὸν «*ἐν εἴδει (=μὲ τὴ μορφή) περιστερᾶς*» (ἀπολυτικ.). Δὲν εἶνε περιστέρι τὸ Πνεῦμα τὸ ἅγιον, εἶνε ἄυλο· τὸ περιστέρι εἶνε σύμβολο ἀπλῶς τῆς καθαρότητος καὶ ἀγνότητος τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Αὐτὸ ἐορτάζουμε.

Ὁ Χριστὸς λοιπὸν βαπτίσθηκε γιὰ νὰ γίνῃ ἡ φανέρωσις τοῦ μεγάλου **μυστηρίου τῆς Θεότητος**. Βαπτίσθηκε, γιὰ νὰ δοθῆ σ' αὐτὸν ἡ ἄνωθεν **πιστοποιήσις τῆς ἀποστολῆς** του στὸν κόσμον. Βαπτίσθηκε, γιὰ νὰ μᾶς διδάξη ἐμπράκτως ὅτι χωρὶς **τὸ βάπτισμα** δὲν σώζεται ὁ ἄνθρωπος. Βαπτίσθηκε ἀκόμα, ὅπως λέει ὁ ἱερός Χρυσόστομος, καὶ γιὰ **νὰ ἀγιάση τὰ ὕδατα**, ποὺ μολύνονται ἀπὸ τὸν ἄνθρωπο μὲ ἐγκλήματα. Κακοῦργοι στὴν Πρέσπα, ὅπως βεβαιῶνουν μάρτυρες, ἔπνιξαν Ἕλληνες, ἄλλα θύματα ὁ Ἄλῃ πασᾶς στὴ λίμνη τῶν ΐωαννίνων, ἄλλους Ἕλληνες Χριστιανοὺς σουλτᾶνοι στὸ Βόσπορο καὶ τὰ Δαρνανέλλια! Γι' αὐτὸ τελεῖται ὁ μέγας ἀγιασμὸς σήμερα.

* * *

Τὸ συμπέρασμα ποιὸ εἶνε; **Ὁ Χριστὸς εἶνε Θεός!** τὸ φωνάζουν τὰ ἄστρα καὶ οἱ γαλαξίες, οἱ λίμνες καὶ οἱ ποταμοί, οἱ μάγοι καὶ οἱ ποιμένες, οἱ οὐράνιοι ἄγγελοι καὶ ὁ ἐπίγειος ἄγγελος ὁ ΐωάννης ὁ βαπτιστής, ἀλλὰ καὶ τὰ ἐκατομμύρια ὄλων τῶν ἁγίων. **Ἦς τὸ ὁμολογοῦμε κ' ἐμεῖς.** Γιατὶ ἂν ἐμεῖς σιωπήσουμε, τότε καὶ «*οἱ λίθοι κεκράξονται*» (πρβλ. Λουκ. 19,40), ὅτι «*Εἶς ἅγιος, εἶς Κύριος, ΐησοῦς Χριστὸς, εἶς δόξαν Θεοῦ Πατρός· ἀμήν*» (Φιλ. 2,11 καὶ Θ. Λεϊτ.). Δόξα τῷ Θεῷ, δόξα τῇ ἀγίᾳ Τριάδι, δόξα τῷ ἐν Ἰορδάνη βαπτισθέντι Χριστῷ εἰς αἰῶνας αἰώνων! ἀμήν.

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Έγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΛΖ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2252	Σύναξις Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ Τρίτη 7 Ἰανουαρίου 2020	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
--	--	---

Ἄνδρας θαυμαστὸς

Σήμερα, ἀγαπητοί μου, ἡ ἀγία μας Ἐκκλησία τιμᾷ τὴ μνήμη τοῦ ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Βαπτιστοῦ, ποῦ χθὲς ἀξιώθηκε νὰ βαπτίσῃ τὸν Κύριο στὸν Ἰορδάνη ποταμό. Γιὰ τὸν ἅγιο αὐτὸν πρέπει νὰ ποῦμε κ' ἐμεῖς λίγες λέξεις.

Ὁ ἅγιος Ἰωάννης ὁ Πρόδρομος εἶνε ὁ μεγαλύτερος ἅγιος τῆς παλαιᾶς διαθήκης. **Ὅλα σ' αὐτὸν εἶνε θαυμαστά**: θαῦμα ἡ γέννησί του, θαῦμα ἡ ζωὴ του, θαῦμα καὶ ὁ θάνατός του.

● **Θαῦμα ἡ γέννησί του.** Ὅπως γνωρίζουμε, ἡ μητέρα τοῦ Ἰωάννου ἦταν στεῖρα· καὶ ὄχι μόνο στεῖρα ἀλλὰ καὶ ἠλικιωμένη, γριά. Γέροντας ἐπίσης καὶ ὁ πατέρας του, ὁ ἱερεὺς Ζαχαρίας. Ὁ Θεὸς ὅμως ἄκουσε τὴ προσευχὴς τους καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ ἄγονο ἀνδρόγυνο γεννήθηκε παιδί, ὁ ἅγιος ποῦ ἐορτάζουμε.

Πῶς γεννήθηκε; Ὁ Ζαχαρίας ἱεουργοῦσε στὸ ναὸ τῶν Ἱεροσολύμων καὶ ἤρθε ἡ σειρά του νὰ θυμιάσῃ. Τὴν ὥρα λοιπὸν ποῦ ἦταν μέσα στὰ ἅγια, τοῦ ἐμφανίστηκε ἄγγελος Κυρίου καὶ τοῦ ἀνήγγειλε· «*Ἡ γυνὴ σου Ἐλισάβετ γεννήσει υἱὸν σοι, καὶ καλέσεις τὸ ὄνομα αὐτοῦ Ἰωάννην...*» (Λουκ. 1,13). Ἐκεῖνος εἶπε στὸν ἄγγελο μὲ δυσπιστία· –Πῶς θὰ γίνῃ αὐτό; καὶ ἐγὼ καὶ ἡ γυναίκα μου εἴμαστε πιά ὑπέρηγοι. –Ἐγὼ εἶμαι ὁ Γαβριήλ, τοῦ λέει ὁ ἄγγελος, καὶ μ' ἔστειλε ὁ Θεὸς νὰ σοῦ φέρω αὐτὴ τὴν καλὴ εἶδησι· ἀφοῦ λοιπὸν δυσπιστεῖς στὰ λόγια μου, ποῦ θὰ ἐκπληρωθοῦν στὴν ὥρα τους, θὰ μείνης ἀπὸ τώρα κωφάλαλος. Ἔτσι καὶ ἐγένε· ὁ Ζαχαρίας ἔμεινε βουβός.

Ὅταν ἐπέστρεψε στὸ σπίτι του, παρὰ τὴν προχωρημένη ἡλικία τους ἡ **Ἐλισάβετ** ἔμεινε ἔγκυος· καὶ στοὺς ἐννέα μῆνες **γέννησε**. Τὴν ὀγδόη ἡμέρα ἀπὸ τὴ γέννησι τοῦ βρέφους, τὴν ἡμέρα δηλαδὴ τῆς περιτομῆς τοῦ παιδιοῦ, θὰ ἔδιναν κατὰ τὸ νόμο τὸ ὄνομα στὸ νεογέννητο· αὐτὸ ἦταν κάτι ἀντίστοιχο μὲ τὸ δικό μας βάπτισμα. Ἐνῶ λοιπὸν ἦταν ἔτοιμοι

νὰ δώσουν στὸ παιδί τὸ ὄνομα τοῦ πατέρα του, νὰ τὸ ὀνομάσουν δηλαδὴ *Ζαχαρία*, ἡ μητέρα τοῦ παιδιοῦ ἡ Ἐλισάβετ τοὺς διακόπτει· –Ὅχι, λέει, θὰ ὀνομαστῇ *Ἰωάννης*. –Μὰ κανένας ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς σου, τῆς λένε, δὲν ἔχει τέτοιο ὄνομα. Ρωτοῦν μὲ νεύματα τὸν πατέρα τοῦ παιδιοῦ, πῶς θέλει νὰ τὸ ὀνομάσουν. Καὶ τότε ἐκεῖνος, ἐπειδὴ δὲν μπορούσε νὰ μιλήσῃ, ζήτησε μιὰ μικρὴ ξύλινη πλάκα κ' ἐκεῖ ἐπάνω ἔγραψε τὰ λόγια· «*Ἰωάννης ἐστὶ τὸ ὄνομα αὐτοῦ*» (ἔ.ἀ. 1,63). Προσέξτε· δὲν ἔγραψε «θέλω νὰ ὀνομασθῇ Ἰωάννης». Ἀλλὰ τί «Ἰωάννης εἶνε τὸ ὄνομά του»· μὴν ψάχνετε δηλαδὴ γιὰ ὄνομα, ἔχει ἤδη ὄνομα τὸ παιδί, τοῦ ἔχει δοθῇ τὸ ὄνομα *Ἰωάννης*. Ἐννοοῦσε αὐτὸ ποῦ τοῦ εἶπε ὁ ἄγγελος.

Τὴ στιγμὴ ἐκείνη ἐγένε τὸ θαῦμα· **λύθηκε ἡ γλῶσσα τοῦ Ζαχαρία** ποῦ ἦταν δεμένη. Ἀνοίγοντας τώρα τὸ στόμα του ὁ Ζαχαρίας καὶ μὲ φωτισμὸ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, ὕμνησε τὸ Θεό. Κατόπιν ἀπευθύνθηκε στὸ βρέφος καὶ εἶπε προφητικά· Παιδί μου, ἐσὺ θὰ ὀνομασθῇς προφήτης τοῦ Ὑψίστου, γιατί θὰ προηγηθῆς μπροστὰ ἀπὸ τὸν Κύριο γιὰ νὰ προετοιμάσῃς τὸ δρόμο του· «*προπορεύσει πρὸ προσώπου Κυρίου ἐτοιμάσαι ὁδοὺς αὐτοῦ*» (ἔ.ἀ. 1,76).

● Ἄλλ' ἐάν, ἀδελφοί μου, ἦταν θαῦμα ἡ γέννησις τοῦ Ἰωάννου, τί νὰ ποῦμε γιὰ τὴ ζωὴ του; Ὅντως ἦταν ἓνα **θαῦμα καὶ ἡ ζωὴ του**.

Ὁ Ἰωάννης δὲν ἔζησε μέσα σὲ πόλεις, ὅπου συνήθως ὑπάρχει ἁμαρτία καὶ διαφθορά. Νωρὶς ἔφυγε ἀπὸ τὸν κόσμον, **βγήκε στὴν ἔρημο**, κ' ἐκεῖ **ζοῦσε μιὰ ζωὴ ἀσκητικὴ**. Τροφὴ του ἦταν ἀκρίδες (τὰ γνωστὰ ἔντομα) καὶ μέλι ἄγριο. Ἐνδυμα, ποῦ φοροῦσε χειμῶνα - καλοκαίρι, ἦταν ἓνα ροῦχο σκληρό, φτειαγμένο ὄχι ἀπὸ μετάξι ἢ βαμβάκι ἀλλὰ ἀπὸ τρίχες καμήλας, καὶ μιὰ δερμάτινη ζώνη στὴ μέση του. Σπίτι γιὰ νὰ μένη εἶχε ὄχι μέγαλα καὶ ἀνάκτορα ἀλλὰ μιὰ φυσικὴ σπηλιά. Ἐργασία του ἦ-

ταν ή προσευχή, ή συνεχής συνομιλία με τὸ Θεό. Σύντροφοί του ἦταν τὰ ἄγρια ζῶα τῆς ἐρήμου, πού κοντά του ἐξημερώνονταν κι αὐτά. Βιβλίο γι' αὐτὸν τὸν ἐρημίτη, πού τὸ μελετοῦσε κάθε μέρα, ἦταν ἡ φύσις, ὅλα ὅσα ὠραία ἔχει δημιουργήσει ὁ Θεός, εἴτε ψηλὰ στὸ στερέωμα τοῦ οὐρανοῦ εἴτε ἐδῶ κάτω στὴ γῆ.

Τέτοια ἦταν ἡ ζωὴ τοῦ Ἰωάννου. Ἦταν μ' ἕνα λόγο ἕνας **ἐπίγειος ἄγγελος**. Καὶ τὸ πρῶτο κήρυγμά του ποιό ἦταν· «*Μετανοεῖτε*», αὐτὸ πού θὰ κήρυττε κατόπιν καὶ ὁ ἴδιος ὁ Χριστός (Ματθ. 3,2· 4,17). Χιλιάδες κόσμος ἔτρεχε στὴν ἔρημο, γιὰ νὰ τὸν ἀκούσουν καὶ νὰ βαπτισθοῦν.

Τότε, μαζί με ὅλο τὸν κόσμο, ἦρθε στὸν Ἰορδάνη **καὶ ὁ Χριστός**. Καί, ὅπως ὅλοι, **βαπτίσθηκε** καὶ αὐτὸς ἀπὸ τὸ χέρι του.

● Θαῦμα λοιπὸν ἡ γέννησι τοῦ Ἰωάννου, θαῦμα ἡ ζωὴ του, ἀλλὰ **θαῦμα καὶ ὁ θάνατός του**. Ὁ Πρόδρομος τοῦ Κυρίου, ὅπως δὲν ἔζησε μέσα σὲ σαλόνια, ἔτσι καὶ δὲν πέθανε ἐπάνω σὲ κρεβάτι. Ὁ θάνατος τὸν βρῆκε μέσα στὴ φυλακή· ἦταν θάνατος μαρτυρικός.

Ὁ βασιλιάς Ἡρώδης εἶχε διαπράξει ἕνα **ἔγκλημα**· εἶχε πάρει σύζυγό του τὴν Ἡρωδιάδα, τὴ γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ του. Τὸ σκάνδαλο ἦταν μεγάλο. Ὅλοι τὸ ἔβλεπαν, κανένας ὅμως δὲν τολμοῦσε νὰ τὸ ἐλέγξει. **Ποιός νὰ μιλήσει;** Ἕνας μόνον βρέθηκε· ὁ Ἰωάννης.

Ἄφησε τὴν ἔρημο, ἦρθε στὴν πόλι, ἀνέβηκε στὰ ἀνάκτορα καὶ ἐκεῖ **ἔρριξε τὸν κεραυνὸ του**· «Δὲν σοῦ ἐπιτρέπεται», εἶπε στὸν Ἡρώδη με θάρρος, «νὰ συζῆς με τὴ γυναῖκα τοῦ ἀδελφοῦ σου» (Μάρκ. 6,18. Ματθ. 14,4).

Ταράχτηκε ὁ βασιλιάς ἀπὸ τὸν ἔλεγχο. Θυμωμένος τὸν συνέλαβε καὶ τὸν ἔκλεισε στὴ φυλακή. Καὶ μέσα ἀπὸ τὴ φυλακή ὅμως ἡ φωνὴ τοῦ Προδρόμου ἔσειε τὰ ἀνάκτορα. Εἶνε γνωστὸ τὸ τέλος· **ἡ Ἡρωδιάδα τὸν ἐκδικήθηκε**. Προτίμησε νὰ χάσει καὶ τὸ μισὸ βασίλειο, πού τῆς προσεφέρετο. Συμβούλεψε τὴν κόρη της νὰ ζητήση ὄχι χρήματα, ὄχι ἄλλα πλοῦτη, ἀλλὰ τὴν κεφαλὴ τοῦ Ἰωάννου! Αὐτὸ τὸν μαρτυρικό θάνατο εἶχε ὁ Πρόδρομος, πού τιμοῦμε σήμερα. **Ἔζησε καὶ πέθανε γιὰ τὴν ἀλήθεια.**

Φαντάζεστε, ἀγαπητοί μου, νὰ ἐρχόταν πάλι ἀνάμεσά μας; Αὐτὸς πού δὲν χαρίστηκε στὸν Ἡρώδη, πολὺ περισσότερο δὲν θὰ χαριζόταν σ' ἐμᾶς. **Τί θὰ ἔλεγε σήμερα;**

√ Θὰ εἶχε τὸ θάρρος νὰ ἐλέγξει ὅλους ἐκείνους πού συζοῦν παρανόμως. Καὶ δὲν εἶνε λίγοι, εἶνε χιλιάδες· ἄλλος συζῆ με τὴν πρώτη ἐξαδέλφη του, ἄλλος με τὴν κουμπάρα του, ἄλλος με τὴν ἀνηψιά του, ἄλλος με τὴ βαπτισ-

στικιά του... Φρίκη **οἱ παράνομες συμβιώσεις**. Θὰ χρειαζόταν καὶ σήμερα νὰ βρεθῆ ἕνας Ἰωάννης νὰ ἐπαναλάβῃ τὸ «*Οὐκ ἔξεστί σοι ἔχειν τὴν*» συγγενῆ σου (βλ. Μάρκ. 6,18).

√ Ἄλλ' ἀπ' ὅλα τὰ λόγια τοῦ Ἰωάννου ἐκεῖνο πού ἔχει ἀνάγκη ν' ἀκούσῃ ἰδιαίτερος ὅλη ἡ δικὴ μας γενεὰ εἶνε τὸ «*Μετανοεῖτε*» (Ματθ. 3,2). **Μετάνοια!** «*Μετανοεῖτε*», καὶ «*ποιήσατε καρπούς ἀξίους τῆς μετανοίας*» (Λουκ. 3,8· βλ. Ματθ. 3,8).

Ποιό τὸ ὄφελος, πού ἦρθαν τὰ Χριστούγεννα, ἐξωμολογηθήκαμε, κοινωνήσαμε, κ' ἔπειτα **γυρίζουμε πάλι στὰ ἴδια ἁμαρτήματα**; Ξέρετε πῶς μοιάζουμε; Μᾶς περιγράφει καλὰ ὁ ἀπόστολος Πέτρος (βλ. Β' Πέτρ. 2,22). Εἴμαστε, λέει, σὰν τὸ σκυλί πού ἔκανε ἐμετό, καὶ μετὰ γυρίζει καὶ τρώει ἐκεῖνο πού ξέρασε· ἢ σὰν τὸ χοῖρο πού, ἐνῶ πλύθηκε καὶ καθαρίστηκε στὸ νερό, δὲν ἀργεῖ νὰ κυλιστῆ πάλι στὴ λάσπη. Αὐτὸ κάνουμε. Ξεράσαμε τὸ δηλητήριο, ἀλλὰ νὰ πού πάλι γυρίζουμε καὶ γευόμαστε ἐκεῖνο πού δὲν θὰ ἔπρεπε πλέον νὰ πλησιάζουμε· λουζόμαστε, καὶ νὰ πού πάλι πέφτουμε στὸ βόρβορο, στὴ λάσπη τῶν παθῶν.

Σὲ ὅλους μας ὁ τίμιος Πρόδρομος φωνάζει· «*Μετανοεῖτε*» καὶ «*ποιήσατε καρπούς ἀξίους τῆς μετανοίας*». Καὶ **ὅποιος μετανόησε εἰλικρινά**, δὲν ξαναπλησιάζει τὴν ἁμαρτία· δὲν ἐργάζεται πιά τὸ κακό, **ἐργάζεται τὸ καλό**.

Διαφορετικά, ὁ Ἰωάννης προειδοποιεῖ, ὅτι μᾶς περιμένει τιμωρία. «**Ἡ ἀξίνη**», λέει, «εἶνε ἤδη κοντὰ στὴ ρίζα τῶν δέντρων· καὶ κάθε δέντρο πού δὲν κάνει καλὸ καρπὸ κόβεται καὶ ρίχνεται στὴ φωτιά» (Ματθ. 3,10. Λουκ. 3,9). Τὸ φώναζε ὁ Πρόδρομος τότε, τὸ φωνάζει καὶ τώρα. Ἐὰν οἱ ἄνθρωποι δὲν μετανοήσουν, θὰ δουλέψῃ **τὸ τσεκούρι** τοῦ Θεοῦ· καὶ τὸ τσεκούρι εἶνε «*ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἐπὶ τοὺς υἱοὺς τῆς ἀπειθείας*» (Ἐφ. 5,6. Κολ. 3,6).

Φοβερὸ τὸ τσεκούρι τοῦ Θεοῦ. Καὶ **ἄρχισε καὶ χτυπᾷ**. Δὲν βλέπετε; Ἄλλου σεισμός, ἄλλου πλημμύρα, ἄλλου καῦμα, ἄλλου χαλάζι, ἄλλου ἀνομβρία, ἄλλου παγετός... Τί εἶνε ὅλα αὐτά; Φαίνεται ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ. Εἶνε ἡ ἀξίνη πού χτυπάει τὰ ἄκαρπα δέντρα, ὅπως εἶπε ὁ Ἰωάννης ὁ Βαπτιστής.

Ἐὰν, ἀδελφοί μου, δὲν θέλουμε νὰ δοκιμάσουμε τὰ πληγμάτα τῆς «*ὀργῆς τοῦ Θεοῦ*», **ἕνας τρόπος ὑπάρχει**· νὰ μετανοήσουμε, ν' ἀκολουθήσουμε δρόμο χριστιανικό· ν' ἀκούσουμε καὶ νὰ ἐκτελέσουμε ὅλοι τὴν παραγγελία τοῦ ἀγίου πού ἐορτάζουμε σήμερα, δηλαδή· «*Μετανοεῖτε*» καὶ «*ποιήσατε καρπούς ἀξίους τῆς μετανοίας*».

(†) ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Ἐγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἄπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεῖα Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaafl@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΚΒ' Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 1132 ²	Τοῦ ἁγίου Γρηγορίου ἐπ. Νύσσης Παρασκευὴ 10 Ἰανουαρίου 2020 (2005)	Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης
---	---	---

Ἡ κούνια ἔγινε... πανέρι μὲ φίδια!

Οἱ βίοι τῶν ἁγίων, ἀγαπητοί μου, εἶνε πολὺ διδακτικοί. Θὰ σᾶς πῶ λίγα λόγια γιὰ τὸν ἅγιο πού ἐορτάζει σήμερα, 10 τοῦ μηνός. Εἶνε ὁ Γρηγόριος Νύσσης, ἀδελφὸς τοῦ Μεγάλου Βασιλείου, λαμπρὸ ἀστέρι τῆς Ὁρθοδοξίας.

Πότε ἔζησε ὁ ἅγιος Γρηγόριος; Γεννήθηκε τὸ 335. Πατρίδα του ἦταν ἡ Νεοκαισάρεια τοῦ Πόντου, χώρα ἁγίων καὶ μαρτύρων. Τὸ πρῶτο πού πρέπει νὰ προσέξουμε εἶνε ἡ **οἰκογένειά του**. Γεννήθηκε σὲ μιὰ ἁγία οἰκογένεια. Πόσα μέλη εἶχε; Σήμερα στὰ σπίτια; δύο - τρία, δύο - τρία μέλη· κατὰρα! Τὸ σπίτι ἐκεῖνο; φωλιά, σμηνάρι! Πόσοι ἦταν μέσα; Δώδεκα ἄτομα! Μιὰ γιαγιά μὲ ἄσπρα μαλλιά, ἁγία γυναίκα, θυγατέρα μάρτυρος, ἡ ἁγία Μακρίνα. Ὁ πατέρας, πού λεγόταν Βασίλειος. Ἡ μητέρα, μιὰ ἁγία ρίζα, ἡ Ἐμμέλεια. Καὶ παιδιὰ; Μετρήστε· ἓνα, δύο, τρία, τέσσερα, πέντε, ἕξι, ἑπτὰ, ὀχτώ, ἑννέα! Τὸ πρῶτο, κορίτσι, ἡ Μακρίνα, στὸ ὄνομα τῆς γιαγιάς. Δεύτερος ὁ μέγας Βασίλειος, τρίτος ἔρχεται ὁ Γρηγόριος Νύσσης, καὶ ἀκολουθοῦν τὰ ἄλλα παιδιὰ. Μέσα σὲ τέτοιο σπίτι ἀνετράφη ὁ ἅγιος Γρηγόριος.

Ἦταν εὐφυῆς καὶ ἐπιδεκτικὸς μαθήσεως. **Σπούδασε** σὲ περίφημες σχολές ῥητορικῆ, φιλοσοφία, μαθηματικά, φυσικὲς ἐπιστῆμες· ἔγινε **σοφός**. Ἀλλὰ δὲν ἦταν τύπος **ἀσκητικὸς** ὅπως ὁ μέγας Βασίλειος· ἤθελε νὰ ζῆ μέσα στὴν κοινωνία. Ἔτσι γιὰ ἓνα διάστημα ἔγινε συνήγορος στὰ δικαστήρια, δικηγόρος σὲ διάφορες ὑποθέσεις, καὶ ἀπέκτησε φήμη.

Σὲ ἡλικία 25 ἐτῶν παντρεύτηκε μιὰ ἐκλεκτὴ Χριστιανὴ νέα πού λεγόταν Θεοσέβεια. Ἦταν λοιπὸν **ἔγγαμος**. Ἄλλ' –ἀνεξιχνίαστες οἱ βουλές τοῦ Θεοῦ– δὲν πέρασε πολὺς χρόνος καὶ ἡ Θεοσέβεια πέθανε. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος σήκωσε τὸ μεγάλο αὐτὸ σταυρό, πού αἰσθάνονται τὰ ἀγαπημένα ἀντρόγυνα.

Ἐν συνεχείᾳ, μὲ τὴν προτροπὴ τῶν ἀδελ-

φῶν του Μακρίνης καὶ μεγάλου Βασιλείου καὶ μὲ τὴ συγκατάθεσι ὅλης τῆς οἰκογενείας, πῆγε **σὲ μοναστήρι** βαθεῖα στὸν Πόντο καὶ ἔμεινε ἄρκετὰ χρόνια. Ἐκεῖ μελέτησε τὴν ἁγία Γραφή· ἤξερε ἀπ' ἔξω Παλαιὰ καὶ Καινὴ Διαθήκη. Ἦταν θαυμάσιος ὁμιλητὴς καὶ ζηλωτὴς τῆς ὀρθοδόξου πίστεως. Τότε χειροτονήθηκε **πρεσβύτερος**, ἱερεὺς· καὶ κατόπιν, τὸ 372, ὁ μέγας Βασίλειος τὸν ἔκανε **ἐπίσκοπο Νύσσης**, μιᾶς μικρᾶς κωμοπόλεως τῆς Καππαδοκίας. Ἐκεῖ ἐποίμαινε θεοφιλῶς τὸ ποίμνιό του.

Ἄλλὰ τὰ χρόνια ἦταν σκληρὰ. Ἐπικρατοῦσαν **οἱ ἄρειανοί**, μεγάλοι αἰρετικοί, καὶ εἶχαν μαζί τους καὶ αὐτοκράτορες. Κατεδίωκαν τοὺς ὀρθοδόξους. Τὸ 374, ἐπὶ τοῦ ἄρειανόφρονος Οὐάλεντος, ἐδιώχθη καὶ ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης· τὸν ἔρριξαν ἀπὸ τὸ θρόνο καὶ τὸν ἐξώρισαν. Τὸ 378, ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Μεγάλου, ἐπανῆλθε στὸ θρόνο του ἐνδόξως.

Ἔλαβε μέρος καὶ **σὲ συνόδους**. Στὴν τοπικὴ Σύνοδο τῆς Ἀντιοχείας τὸ 341 τοῦ ἀνέθεσαν νὰ ἐπισκεφθῆ καὶ νὰ στηρίξη τὴν ἐκκλησίαν στὴν Ἀραβία καὶ τὴν Παλαιστίνη, πού σπαράσσονταν ἀπὸ τὸν ἀρειανισμό. Ἔλαβε μέρος καὶ στὴν Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τῆς Κωνσταντινουπόλεως, τὸ 381, κατὰ τοῦ Μακεδονίου καὶ τῶν πνευματομάχων. Ὅπως στὴν Α' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τὸ σπουδαιότερο πρόσωπο ἦταν ὁ Μέγας Ἀθανάσιος ὁ Ἄτλας τῆς Ὁρθοδοξίας, ἔτσι στὴν Β' Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τὸ σπουδαιότερο πρόσωπο ἦταν ὁ Γρηγόριος Νύσσης. Ἴσως γιὰ πρώτη φορὰ ἀκοῦτε, ὅτι αὐτὸς ἔγραψε – συμπλήρωσε τὸ Σύμβολο τῆς πίστεως· τοῦ ἀνέθεσαν νὰ τὸ συμπληρώσῃ. Τὸ «Πιστεύω» ἔχει δώδεκα ἄρθρα. Τὸ ἓνα ἄρθρο ὁμιλεῖ γιὰ τὸν Θεὸ Πατέρα, τὰ ἕξι ἐπόμενα μιλοῦν γιὰ τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστόν, καὶ τὰ πέντε τελευταῖα ὁμιλοῦν τὸ ὄγδοο «εἰς τὸ Πνεῦμα τὸ Ἅγιον», τὸ ἕνατο «εἰς μίαν, ἁγίαν, καθολικὴν καὶ ἀποστολικὴν Ἐκκλη-

σίαν», τὸ δέκατο «Ὁμολογῶ ἐν βάπτισμα εἰς ἄφεσιν ἁμαρτιῶν», τὸ ἐνδέκατο «Προσδοκῶ ἀνάστασιν νεκρῶν», καὶ τὸ δωδέκατο «Καὶ ζωὴν τοῦ μέλλοντος αἰῶνος. Ἀμήν». Αὐτὰ τὰ πέντε τὰ ἔγραψε μὲ τὸ ἅγιό του χέρι ὁ Γρηγόριος Νύσσης. Ἀπ' αὐτὸ καταλαβαίνετε τί σπουδαῖο ρόλο ἔπαιξε στὴ ζωὴ τῆς Ἐκκλησίας· γι' αὐτὸ ἐπωνομαζόταν «πατὴρ πατέρων».

Τέλος, ἀφοῦ γέρασε, ἐκοιμήθη εἰρηνικῶς.

Πέρασαν τόσοι αἰῶνες ἀπὸ τὴν ἡμέρα ποὺ ἐτάφη. Καὶ ὁμως δὲν λησμονήθηκε. «Εἰς μνημόσυνον αἰῶνιον ἔσται δίκαιος» (Ψαλμ. 111,6). Καὶ ἄφησε στὴν Ἐκκλησία **δύο θησαυρούς**. Ὁ ἕνας εἶνε **ἡ ἁγία του κάρα**, ἡ κεφαλὴ τοῦ ἱεροῦ λειψάνου του. Στὴ Νύσσα, τὴν ἐπισκοπὴ του, τέτοια ἁγία ἡμέρα, 10 Ἰανουαρίου, ἐωρτάζετο ἡ μνήμη του· καὶ μαζεύονταν ἀπ' ὅλη τὴ Μικρὰ Ἀσία καὶ προσκυνοῦσαν τὴν ἁγία του κάρα. Μέχρι πότε; Μέχρι τὸ 1922. Τότε ἔγινε πρόσφυγας κι αὐτός· οἱ πρόσφυγες πῆραν μαζί τους στὴν Ἑλλάδα τὴν ἁγία του κάρα. Τώρα βρίσκεται σ' ἕνα προάστιο τῆς Ἀττικῆς, τὸν Περισσό· ἐορτάζει κ' ἐκεῖ σήμερα.

Ὁ δεῦτερος θησαυρὸς εἶνε **τὰ συγγράμματά του**, γραμμένα στὴν ὠραία ἐλληνικὴ γλῶσσα. Στάζουν μέλι σοφίας. Εἶνε ἕνας κῆπος, ἀπὸ τὸν ὁποῖο κόβω μερικὰ λουλούδια καὶ σᾶς τὰ προσφέρω σὰν ἀνθοδέσμη.

● Τὸ πρῶτο λουλούδι εἶνε ἡ ἀπάντησι στὸ ἐρώτημα, **Ποῦ ἔγκειται ἡ ἀξία τοῦ ἀνθρώπου;** Ὅχι στὸ σῶμα, ἀπαντᾷ ὁ ἅγιος Γρηγόριος, ἀλλὰ στὴν **ψυχὴ**, στὸ **νοῦ** καὶ στὴν **ἐλευθερία**. Αὐτὰ τὸν κάνουν νὰ εἶνε ἀνώτερος ἀπ' ὅλα τὰ ὄντα. Γιατὶ ὁ ἄνθρωπος ἐπλάσθη «κατ' εἰκόνα καὶ καθ' ὁμοίωσιν» τοῦ Θεοῦ (Γέν. 1,26).

● Τὸ δεῦτερο. Ὑπάρχουν, λέει, **μερικοὶ ποὺ δὲν θέλουν νὰ πιστέψουν**· ὅλα τὰ ψιλοκοσκινίζουν, ὅλο ἀμφιβολίες κι ἀμφισβητήσεις εἶνε. Ξέρεις πῶς μοιάζουν αὐτοί; Μοιάζουν, λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος, σὰν ἕναν πού, ἐνῶ διψάει καὶ μπροστά του τρέχει ἕνα ποτάμι, αὐτὸς πάει στὸ νερὸ καὶ δὲν πίνει. Θὰ ἐξετάσω, λέει, τὸ νερὸ τί ποιότητα ἔχει, ποιά εἶνε ἡ φύσις του, ἀπὸ ποῦ βγαίνει, τί ιδιότητες ἔχει... καὶ στὸ τέλος πεθαίνει διψασμένος. Βρὲ ἄνθρωπε, τοῦ λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος, πῆγαινε κοντὰ καὶ πιές νερὸ, καὶ μὴ θέλεις νὰ λύσης πρῶτα ὅλα τὰ προβλήματα τοῦ νεροῦ...

● Τὸ τρίτο. Εἶπαμε ὅτι ἦταν ἔγγαμος, ἀλλὰ μὴ νομίσουμε ὅτι περιφρονοῦσε τὴν παρθενία. Ὁ Γρηγόριος Νύσσης εἶνε ἐκεῖνος ποὺ ἔπλεξε τὸ μεγαλύτερο **ἐγκώμιο τῆς παρθενίας**. Ζηλεύω, λέει, αὐτοὺς ποὺ ἔμειναν παρθένοι,

ἀγνοοὶ καὶ ἀμόλυντοι. Ἐγὼ μοιάζω μ' ἕνα διψασμένο ὄδοιπόρο ποὺ συναντᾷ νερὸ, ἀλλὰ τὸ νερὸ βρίσκεται σ' ἕναν ὑψηλὸ γκρεμό· τὸ βλέπει, μὰ δὲν μπορεῖ νὰ τὸ φτάσῃ. Ἡ, λέει, μοιάζω σὰν τὸ βόδι ποὺ ἄλωνίζει, ἀλλὰ στὸ στόμα ἔχει φίμωτρο, κ' ἐνῶ πεινάει δὲν μπορεῖ νὰ ἀγγίξῃ οὔτε ἕνα στάχυ.

● Καὶ τὸ τελευταῖο, ποὺ θὰ σᾶς φανῇ περιέργο· ὁ ἅγιος Γρηγόριος εἶνε **ἐναντίον ἐκείνων ποὺ πάνε στὰ Ἱεροσόλυμα!** Πῶς ἐξηγεῖται; Πῆγε καὶ αὐτὸς ἐκεῖ νὰ προσκυνήσῃ καὶ ἔφριξε μὲ ὅσα εἶδε καὶ ἄκουσε. Στὸ δρόμο οἱ προσκυνηταὶ δὲν μιλοῦσαν γιὰ τὸ Θεό, ἀλλὰ γιὰ κοσμικὰ πράγματα (παντρεῖές, χωράφια κ.λπ.). Καὶ ἄλλοι στὰ Ἱεροσόλυμα διέπρατταν φοβερὲς ἁμαρτίες· μοιχεῖες, πορνεῖες, βλασφημίες, ὅλα τὰ κακά. — Τί σὲ ὠφέλησε ποὺ πῆγες; ἐρωτᾷ ὁ ἅγιος Γρηγόριος· προτιμότερο νὰ καθόσουν στὸ σπιτάκι σου, νὰ προσευχηθῆς, καὶ ν' ἀγιάσῃς... Σπουδαῖα λόγια. Καὶ δυστυχῶς παρόμοια ἐξακολουθοῦσαν νὰ συμβαίνουν καὶ ἀργότερα. Ντρέπομαι νὰ σᾶς πῶ τί γινόταν στοὺς Ἁγίους Τόπους ἰδίως μὲ πριγκίπισσες Ῥωσίδες, ποὺ πῆγαιναν ἐκεῖ καὶ ἀκολασταίνανε. Νὰ πᾶς στοὺς ἁγίους Τόπους, λέει ὁ ἅγιος Γρηγόριος, ἀλλὰ νὰ πᾶς ὅπως πρέπει. Ὅχι ἔτσι. **Δὲν ἔχει σημασία ὁ τόπος ἀλλὰ ὁ τρόπος.**

Τέτοια διδάγματα ἔχει ὁ ἅγιος Γρηγόριος Νύσσης, ἀγαπητοί μου.

Τελείωσα. Τί μένει; **Νὰ κλάψουμε**, βρὲ παιδιὰ - βρὲ ἀδέρφια. Ψεῦτες εἴμαστε, θεομπαίχτες εἴμαστε. Μπορεῖτε νὰ μοῦ δεῖξετε μιὰ οἰκογένεια τέτοια σὰν τοῦ ἁγίου Γρηγορίου; Δὲν ὑπάρχει. Τὰ βρέφη τῆς κούνιας ἄλλοτε ἦταν ἀγγελουδία· τώρα ἡ κούνια ἔγινε πανέρι μὲ φίδια!... Πρῶτα γεννοῦσαν παιδιὰ, ἀλλὰ προηγουμένως νήστευαν σαράντα μέρες – μὲ καταλαβαίνετε, νὰ μὴ προχωρήσω περισσότερο – καὶ ἔκαναν προσευχή· κι ἂν ἔμενε ἔγκυος ἡ γυναίκα, δὲν τὴν πειράζανε πιά. Τώρα;... Γι' αὐτὸ κάθε κούνια ἔγινε ἕνα πανέρι μὲ φίδια! Κι ἀπ' τὰ πανέρια αὐτὰ βγαίνουν **παιδιὰ ἀκόλαστα, ἔκφυλα**, τερατώδη ὄντα.

Σκληρὸς εἶνε ὁ λόγος μου, ἀλλ' ἀναστενάζω. Δῶστε μου οἰκογένειες τέτοιες, ποὺ νὰ ἔχουν ὄχι μόνο πολλὰ παιδιὰ, ἀλλὰ καὶ παιδιὰ ποτισμένα καὶ ἀναθρεμμένα μὲ τὸ πνεῦμα τοῦ Θεοῦ! Τότε θὰ δοῦμε καλύτερες ἡμέρες.

Παρακαλέστε τὸ Θεὸ νὰ βγοῦν νέοι Βασίλειοι, νέοι Γρηγόριοι, νέοι Χρυσόστομοι, ποὺ θὰ τιμήσουν τὴν πατρίδα καὶ θὰ ὠφελήσουν τὴν ἀνθρωπότητα· ἀμήν.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστῖνος**

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Έγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaafl@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΑΖ'
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2255

Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου
Σάββατο 25 Ἰανουαρίου 2020

Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος
Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης

Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός, ἡ μεγάλη βελανιδιά Οἱ καρποὶ τῆς βίος καὶ ἔργα του

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος, ἀγαπητοί μου, ποὺ ἐορτάζουμε, γεννήθηκε στὴν Ἀριανζὸ τῆς Καππαδοκίας τὸ 330 μ.Χ.. Ἡ μητέρα του, ἁγία γυναίκα, λεγόταν Νόννα. Μὲ τὴ βοήθειά της ὁ πατέρας του, ποὺ λεγόταν ἐπίσης Γρηγόριος, πίστεψε στὸ Χριστό· ἔπειτα ἔγινε καὶ ἐπίσκοπος Ναζιανζοῦ. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος, ἀφοῦ ἔμαθε γράμματα στὴν Καισάρεια τῆς Καππαδοκίας, σπούδασε στὴν Ἀλεξάνδρεια καὶ τὴν Ἀθήνα μὲ συσπουδαστὰς τὸν Μέγα Βασίλειο καὶ τὸν Ἰουλιανὸ τὸν Παραβάτη. Ὅταν γύρισε στὴν πατρίδα του ἔλαβε τὸ ἅγιο βάπτισμα καὶ ἀποσύρθηκε στὴν ἔρημο μαζί μὲ τὸν Μέγα Βασίλειο. Ὁ χαρακτήρας του ἀναπτύχθηκε μὲ τὶς προσευχὲς τῆς μητέρας του, τὴ μελέτη τῆς Γραφῆς, τὰ δάκρυα τῆς μετανοίας καὶ ἐξομολογήσεως, τὴν ἱερὴ φιλία, τὴν πνοὴ καὶ αὔρα τῆς ἐρήμου.

Τώρα πλέον, ἀγαπητοί μου, τὸ μικρὸ δεντράκι, ὁ ἅγιος Γρηγόριος, **ἔγινε δέντρο μεγάλο, ἔτοιμο νὰ δώσῃ καρπούς.** Καὶ τότε τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ τὸν πῆρε καὶ τὸν μεταφύτευσε.

Μὲ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ πατέρα του ἔγινε **πρεσβύτερος**, βοηθὸς του. Μὲ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ Μεγάλου Βασιλείου λίγο ἀργότερα ἔγινε **ἐπίσκοπος Σασιμῶν**, μικρῆς πόλεως· ἀλλὰ πάλι ἔφυγε σὲ ἐρήμους. Ἀπὸ ἐκεῖ ὅμως τὸν ἄρπαξε τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ καὶ τὸν ἔφερε **στὸ Βυζάντιο.**

Ἦταν ἐποχὴ διωγμοῦ τῆς ὀρθῆς πίστεως, κυριαρχοῦσαν οἱ ἀρειανοί. Μόλις πάτησε ἐκεῖ τὸ πόδι του τὸν κυνήγησαν μὲ πέτρες. Ὅλοι οἱ ναοὶ στὴν Πόλι ἦταν στὰ χέρια τῶν αἰρετικῶν· ἕνας μόνον ἔμενε στοὺς ὀρθοδόξους, ὁ ναὸς τῆς Ἀναστασίας. Ἐκεῖ ὁ ἅγιος Γρηγόριος στηλίτευσε τὴν αἵρεσι, σάλπισε τὸ δόγμα τῆς ἁγίας Τριάδος· ἐξεφώνησε τοὺς θεολογικοὺς λόγους του, κι ἀπὸ κεῖ πῆρε τὸ ἐπίθετο **«Θεολόγος».**

Μετὰ τὸ θάνατο τοῦ φιλοαρειανοῦ Οὐάλη ὁ Μέγας Θεοδόσιος τὸν ἀνύψωσε τὸ 380 μ.Χ. σὲ **πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως.** Ἦταν ἡμέρα

ὠραία καὶ λαμπρά, ἡμέρα δόξης· τὸ φῶς ἐτέθη **«ἐπὶ τὴν λυχνίαν»** (Ματθ. 5,15) καὶ ἔλαμψε. Ἀλλὰ τὴν ὥρα ποὺ θὰ γινόταν ἡ ἐνθρόνισις ἐπικρατοῦσε κακοκαιρία, κύματα πελώρια χτυποῦσαν στὸ Βόσπορο, ὁ οὐρανὸς ἦταν μαῦρος, ἀστραπὲς καὶ βροντὲς ἔπεφταν. Οἱ αἰρετικοὶ ἔλεγαν· Βλέπετε; κακὸ σημάδι, ὁ Θεὸς δὲν τὸν θέλει... Ἄλλ' ὦ τῶν θαυμασιῶν σου, Χριστέ! μόλις ὁ Γρηγόριος πάτησε τὸ πόδι του στὸ ναὸ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, λένε οἱ ἱστορικοὶ, ἀμέσως ὁ οὐρανὸς καθάρισε, τὰ σύννεφα ἔφυγαν καὶ ἕνας λαμπρὸς ἥλιος φώτισε τὴν Πόλι· σύμβολο ὅτι μέχρι τότε ἡ Ἐκκλησία ἦταν στὸν ζόφο, ἀλλὰ ἀφ' ἧς στιγμῆς ἀνήλθε στὸ θρόνο ὁ Γρηγόριος ἡ Ὁρθοδοξία ἔλαμψε. Ἔτσι πῆρε τὸ θρόνο, χωρὶς ὅμως νὰ λείψουν ἀπειλὲς ἀπὸ τοὺς ἀρειανούς· σχεδίασαν ἀκόμη καὶ νὰ τὸν δολοφονήσουν, καὶ μόνον τὸ χέρι τοῦ Θεοῦ τὸν ἔσωσε.

Ἀγωνίστηκε γιὰ τὴν ὀρθόδοξο πίστι. Ὅταν μάλιστα ὁ Μέγας Θεοδόσιος συνεκάλεσε στὴ Βασιλεύουσα, στὸ ναὸ τῆς Ἁγίας Εἰρήνης, τὴν **Δευτέρα Οἰκουμενικὴ Σύνοδο τὸ 381 μ.Χ.**, ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἦταν σ' αὐτὴν ὁ ἰθύνων θεολογικὸς νοῦς. Συνέβαλε ἀποφασιστικὰ στὴν διατύπωσι τῆς ὀρθοδόξου διδασκαλίας γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ ἁγίου Πνεύματος. Κήρυξε σαφῶς καὶ στεντορεῖως τὴν πίστι στὴν ἁγία Τριάδα. Μετὰ δὲ τὴν κοίμησι τοῦ προέδρου τῆς Συνόδου ἁγίου Μελετίου ἔγινε καὶ πρόεδρος τῆς Συνόδου.

Ἀλλὰ ὁ φθόνος δὲν τὸν ἄφησε ἡσυχῶ. Κι ὅταν μέσα στὴ Σύνοδο δημιουργήθηκε ζήτημα κανονικότητος τῆς ἐκλογῆς του, ὁ ἅγιος Γρηγόριος, ἀφοῦ προηγουμένως ἐξεφώνησε μνημειώδη ἀποχαιρετιστήριον λόγο, κουρασμένος ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες καὶ ἐξαντλημένος ἀπὸ τὶς ἀσθένειες **ὑπέβαλε παραίτησι.** **«Κέκμηκα (=κουράστηκα) καὶ λόγω καὶ φθόνῳ μαχόμενος, καὶ πολεμίοις καὶ ἡμετέροις»,** εἶπε (Ἐ.Π. Migne 36,481), καὶ ἀποσύρθηκε πάλι στὴν προσφιλεῖ του ἔρημο.

Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁμως, ἀγαπητοί μου, δὲν δίδαξε μόνο στὴν ἐποχὴ του· **διδάσκει κ' ἐμᾶς μέχρι σήμερα μὲ τὰ σοφὰ συγγράμματά του.**

Εἶνε κανεὶς ἐδῶ πού θέλει νὰ φορέση τὸ τίμιον ῥάσο τοῦ κληρικοῦ; Τοῦ συνιστῶ νὰ διαβάσῃ τὸν περίφημον Ἀπολογητικόν του λόγο (βλ. Ἐ.Π. Migne 38,407-514), κ' ἐκεῖ θὰ δῆ πόσο μικρὸς εἶνε ἀπέναντι στοῦ **ὑψος τῆς ἱερωσύνης.**

Εἶνε κανεὶς πού θέλει νὰ λέγεται θεολόγος; Ἄν ἄλλοι διαβάζουν μυθιστορήματα, βλέπουν ταινίες ἢ ξενυχτοῦν στὰ καμπαρέ, ἐσὺ παιδί μου ἄνοιξε τοὺς *Θεολογικοὺς λόγους* τοῦ μεγάλου Γρηγορίου, νὰ θαυμάσῃς τὴν **Ὁρθοδοξία**, νὰ γίνῃς ζηλωτὴς τῆς πίστεώς μας. Ἐκεῖ λέει, ὅτι «*Μνημονευτέον Θεοῦ μᾶλλον ἢ ἀναπνευστέον*» προτιμότερο νὰ θυμᾶσαι τὸ Θεὸ παρὰ ν' ἀναπνέῃς· ἢ **προσευχὴ** εἶνε ἢ ἀναπνοὴ τῆς ψυχῆς· ὅπως δὲν μπορεῖ νὰ ζήσῃ κανεὶς χωρὶς ἀναπνοή, ἔτσι καὶ χωρὶς τὴν προσευχή (Ἐ.Π. Migne 36,16a).

Εἶνε κανεὶς ἐδῶ πού κλαίει, ἔχει **πένθος** γιὰ κάποιον φίλο ἢ συγγενῆ του; Ἄς ἀκούσῃ τὸν ἅγιο Γρηγόριο πῶς πένθησε τὸν πατέρα του, τὴν ἀδελφή του Γοργονία, τὸν ἀδελφὸ του Καισάριο, τὸν φίλο του Μέγα Βασίλειο· στάζουν παρηγορία οἱ ἐπιτάφιοι λόγοι του (βλ. Ἐ.Π. Migne 35,985-1044· 35,789-818· 35,756-788· 36,493-606)· ὑψώνουν ὅλους ἐκεῖ πού ἀκούγεται ἡ φωνὴ τοῦ Κυρίου μας «*Ἐγὼ εἶμι ἢ ἀνάστασις καὶ ἡ ζωὴ*» (Ἰω. 11,25) κι ὅτι «Ὁ Θεὸς δὲν εἶνε Θεὸς νεκρῶν, ἀλλὰ ζώντων» (βλ. Λουκ. 20,38).

Εἶνε κανεὶς πού ἀρέσκειται στὴν **ποίησι**; Ἄς διαβάσῃ τὰ *Ἔπη* τοῦ ἁγίου Γρηγορίου (βλ. Ἐ.Π. Migne 37,397-1600), πού ὑπῆρξε καὶ μέγας ποιητὴς. Ὑμνοὶ, πού ἀκοῦμε τὰ Χριστοῦγεννα, τὴ Μεγάλῃ Ἑβδομάδα, τὰ Θεοφάνεια καὶ ἄλλοτε, εἶνε δικά του ἀπηχήματα, φράσεις παρμένες συχνὰ αὐτολεξεῖ ἀπὸ λόγους του. Ἐγραψε 18.000 στίχους. Ὁ κόσμος ψάλλει ἄλλα πράγματα (τὸν ἔρωτα, τὰ ἄστρα, τὴ γυναῖκα, ἐθνικοὺς ἥρωες...)· ἢ «κιθάρα» τοῦ Γρηγορίου εἶνε ἄλλου εἶδους, μεταφυσικὴ, ψάλλει τὸν ἔρωτα στὸν ἐν Τριάδι Θεό, τὴ δόξα τοῦ Ἑσταυρωμένου.

* * *

Ὅταν καμμιά φορά, ἀγαπητοί μου –ἐξομολογοῦμαι–, ὁ σατανᾶς μὲ πειράζῃ καὶ νομίζω πῶς κάτι εἶμαι κ' ἐγὼ μέσα στὴν Ἐκκλησία –φοβᾶμαι πολὺ τὸν πειρασμὸ τῆς ὑπερηφανείας–, ἀτενίζω στοὺς ἁγίους πατέρας καὶ βλέπω ὅτι μπροστά τους ἐμεῖς εἴμαστε πυγολαμπίδες, κ' ἔτσι ταπεινώνομα. **Μεγάλα ἀναστήματα ἐκεῖνοι**, πρότυπα αἰώνια. Ἀλλὰ καθένας τους ἔχει τὸ χάρισμά του· διαφέρουν μεταξύ τους ὅπως «*ἀστὴρ ἀστέρως διαφέρει ἐν δόξῃ*» (Α' Κορ. 15,41).

Διαφέρουν οἱ πατέρες στὸν χαρακτήρα καὶ τὴν ἰδιοσυγκρασία. Καθένας μὲ τὴ δική του φω-

νὴ ψάλλει τὸ μεγαλεῖο τοῦ Χριστοῦ. Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ἦταν **φιλόσοφος καὶ θεολόγος.** Γι' αὐτὸ στὰ ἐμπόδια πού συναντοῦσε, δὲν ἔμενε πάντοτε. Μόλις μερικοὶ ἔθεσαν ζήτημα κανονικότητός του, ἀπὸ εὐαισθησία καὶ λεπτότητα παραιτήθηκε λέγοντας· Ἄν ἐγὼ εἶμαι αἴτιος τῆς ταραχῆς, ἂν εἶμαι Ἰωνᾶς, ρίξτε με στὴ θάλασσα, νὰ γαληνεύσῃ τὸ πέλαγος (βλ. Ἐ.Π. Migne 35,300· 37,1158).

Δὲν ἦταν βέβαια αὐτὸς αἴτιος, ἄλλοι ἦταν οἱ αἴτιοι τῆς διαταραχῆς. Διαφορετικὸς τύπος ὁ ἅγιος **Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.** Δὲν εἶχε τὸν ποιητικὸ οἶστρο τοῦ ἁγίου Γρηγορίου, ἀλλὰ ἦταν **μαχητὴς**· καθάρισε τὴν Ἐκκλησία. Τοῦ κυκλοφόρησαν λιβέλλους, τὸν ὕβρισαν, τοῦ ἀπηύθυναν πλήθος κατηγορίες· ἀλλὰ ἔμεινε ἀνένδοτος, μαχόμενος ἐναντίον ἀρχόντων, βασιλέων, ἀνακτόρων, ἐναντίον ὄλων, μέχρις ὅτου πέθανε ἐξόριστος στὴν Κουκουσό. Διάφοροι λοιπὸν χαρακτήρες. Ἐνας τρόπος ἢ ὁδὸς τοῦ Γρηγορίου, φυγὴ στὴν ἔρημο· ἄλλος τρόπος ἢ ὁδὸς τοῦ Χρυσοστόμου, μάχη μέχρι ἐσχάτων.

Εἶνε ὠραῖο νὰ ζῆ κανεὶς στὴν ἔρημο καὶ μακριὰ ἀπὸ τὸ θόρυβο τοῦ κόσμου νὰ ὑψώῃ τὰ χέρια στὸν οὐρανὸ· εἶνε Θαβῶρειο ὄρος, καὶ «*καλὸν ἐστὶν ἡμᾶς ὧδε εἶναι*» (Ματθ. 17,4). Πόσο ποθῶ κ' ἐγὼ τὴν ἔρημο, ὁ Θεὸς τὸ γνωρίζει. Ἐκεῖ μεστώνει τὸ πνεῦμα, ἀποφεύγεις κακίες τῶν ἀνθρώπων, κακοήθειες τοῦ ὄχλου, διαφθορὰ τῶν ἀρχόντων, ἀθλιότητες ἐπισκόπων. **Ἐχω δύο λογισμούς.** Ὁ ἕνας μοῦ λέει· Αὐγουστίνε, βάδισε τὴν ὁδὸ Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, τράβα στὸ μοναστήρι, ἄντε ἐκεῖ, νὰ σὲ λησμονήσουν ἐχθροὶ καὶ φίλοι, κ' ἐσὺ ὡς ἀμαρτωλὸς νὰ τελειώσῃς τὸν ἐπίγειο βίό σου «*εἰς ἑαυτὸν*» καὶ Θεόν, «*ὡς οἶόν τε, συστραφεῖς*» (Ἐ.Π. Migne 36,29a). Αὐτὸς εἶνε ἕνας λογισμὸς. Ὁ ἄλλος λογισμὸς μοῦ λέει· Ὁχι, μείνε ν' ἀγωνιστῆς μέχρι τέλους, ὅ,τι καὶ ἂν σὲ περιμένῃ, βάσανα, περιπέτειες, ἐξορίες καὶ Κουκουσός. Ἐμεῖς δὲν εἴμαστε σὰν τοὺς πατέρας· μικροὶ εἴμαστε, ἐν τούτοις τὸ ἔργο ἐκείνων συνεχίζουμε. Κι ἀφοῦ διάφοροι εἶνε οἱ δρόμοι, ἐνῶ σκέπτομαι τίς συκοφαντίες πού ἔχω δεχθῆ, τοὺς κατατρεγμοὺς ἀπὸ ἀδελφούς, τίς ἐγκαταλείψεις πνευματικῶν μου τέκνων, μὴ φωνὴ μοῦ λέει· **Μεῖνε καὶ ἀγωνίσου μέχρι τέλους** γιὰ τὴ δόξα τῆς Ἐκκλησίας, γιὰ τὴν κάθαρσι.

Χρειάζεται **κάθαρσις.** Ἄλλ' αὐτὴ **ἀρχίζει ἀπὸ μᾶς.** Ὁ ἅγιος Γρηγόριος λέει· «*Καθαρθῆναι δεῖ πρῶτον, εἶτα καθάριαι*» καὶ «*Καθαρτέον πρῶτον, εἶτα τῷ καθαρῷ προσομιλητέον*» (Ἐ.Π. Migne 35,480a, 1069a). Στὸν ἀγῶνα αὐτὸν σᾶς καλῶ ὅλους. Ἄν ὑπάρχουν Χριστιανοὶ πού προσεύχονται, ὁ Θεὸς θὰ κἀνῃ τὸ ἔργο του, θὰ καθάρισῃ τὴν Ἐκκλησία του.

(†) **ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος**

ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΟΜΟΝ ΚΗΡΥΓΜΑ

«Έγενόμην ἐν Πνεύματι ἐν τῇ Κυριακῇ ἡμέρᾳ καὶ ἤκουσα φωνὴν ὀπίσω μου μεγάλην ὡς σάλπιγγος» (Ἀπ. 1,10)

Ἐκδίδεται ἀπὸ τὴν Κοινοβιακὴ Γυναικεία Ἱερά Μονὴ Ἁγίου Αὐγουστίνου Φλωρίνης – 531 00 ΦΛΩΡΙΝΑ – τηλ. 23850-28610 – imaaflo@yahoo.gr

Περίοδος Δ' - Ἔτος ΑΖ'
Φλώρινα - ἀριθμ. φύλλου 2257

Τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν
Πέμπτη 30 Ἰανουαρίου 2020

Συντάκτης (†) ἐπίσκοπος
Αὐγουστίνος Ν. Καντιώτης

Οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι καὶ ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ

Ἡ στάσι τους ἀπέναντι στὰ σκάνδαλα

Καὶ πάλι, ἀδελφοί μου, ἡ ἑορτὴ τῶν Τριῶν Ἱεραρχῶν ζωντανεῖ μπροστά μας τὴ ζωὴ καὶ τοὺς ἀγῶνες τους. Ἡ ἐποχὴ τους χαρακτηρίζεται ὡς χρυσὸς αἰώνας, ἡ ἐκκλησιαστικὴ ζωὴ ὅμως παρουσίαζε καὶ σκιές. **Σοβαρὲς κακίες ρασοφόρων** (ἀμάθεια, αὐθάδεια, ἀνηθικότης, φιλαργυρία, καὶ πρὸ παντὸς ἀθεοφοβία - θεομπαιξία) σκανδάλιζαν. Ἀπέναντι σ' αὐτὴ τὴ φαυλότητα οἱ ἱεροὶ πατέρες δὲν ἔμειναν ἀδιάφοροι. Καὶ ἀξίζει νὰ δοῦμε **ποιὰ ἦταν ἡ ἀντίδρασί τους.**

Μὲ δύο τρόπους, ἀγαπητοί μου, καταπολέμησαν τὰ σκάνδαλα οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι.

● Ἀντέδρασαν πρῶτον **μὲ τὸν πύρινο λόγο** τους.

✓ **Ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνὸς** στὸν «Ἀπολογητικὸν τῆς εἰς τὸν Πόντον φυγῆς καὶ περὶ ἱερωσύνης» (βλ. Ἐ.Π. Migne 38,407-514), δίνει ζωηρὴ εἰκόνα τῆς ἀθλιότητος τῶν ἐπισκόπων καὶ ἐλέγχει τὴν κακία τους. Ὅποιον ἀλλοίωσε τὴν πίστι σὲ ἓνα ἢ σὲ ἄλλο σημεῖο, γιὰ τὴν ἀστάθειά του τὸν παρωμοίαζε μὲ τὸ ρεῦμα τοῦ *Εὐρίπου* (βλ. Ἐ.Π. Migne 38,529).

✓ **Ὁ δὲ Μέγας Βασίλειος,** βλέποντας τὴ ζημιὰ πού ἔκαναν οἱ κακοὶ ποιμένες, ἔγραψε γι' αὐτοὺς ὅτι, ὅσοι θυσιάζοντας τὴν ἀλήθεια κοιτάζουν μόνον τὸ συμφέρον τους, αὐτοὶ εἶνε «*χριστέμποροι καὶ οὐ Χριστιανοί*» (Ἐ.Π. Migne 32,897Α).

✓ Μεγάλον σκάνδαλον ἀποτελοῦσαν οἱ λεγόμενοι *συνείσακτοι*, ἀγαμοὶ δηλαδὴ ἄντρες γυναῖκες καὶ μοναχὲς πού συγκατοικοῦσαν. Τὸ κακὸ αὐτὸ καυτηρίασαν ὁ ἅγιος Γρηγόριος ὁ Ναζιανζηνός (βλ. Ἐ.Π. Migne 37,586) καὶ κυρίως ὁ ἅγιος **Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος**· συνέταξε τὶς εἰδικὲς πραγματεῖες «*Πρὸς τοὺς ἔχοντας παρθένους συνεισάκτους*» καὶ «*Περὶ τοῦ τὰς κανονικὰς* (δηλ. οἱ μοναχὲς) *μὴ συνοικεῖν ἀνδράσιν*» (βλ. Ἐ.Π. Migne 47,495-514, 513-532). Τὸ πλήρωσε ὅμως ἀκριβὰ· οἱ ἐχθροὶ του εἶπαν πῶς ὑβρίζει τοὺς ἐπισκόπους, καὶ αὐτὸ ἀπέτελεσε τὴν δεκάτη κατηγορία γιὰ τὴν ὁποία τὸν κατήρεσαν. Ὁ Χρυσόστομος γιὰ τοὺς κακοὺς ποιμένες εἶπε λόγια πού, ἂν εἶχα δικαίωμα, θὰ τὰ

ἔγραφα καὶ θὰ τὰ ἀναρτοῦσα στὸ γραφεῖο κάθε ἐπισκόπου, νὰ τὰ βλέπη συνεχῶς. Γράφει ἀπὸ τὴν ἐξορία στὸν ἐπίσης ἐξόριστο φίλον του ἐπίσκοπον Κυριακὸν γιὰ τὸν Ἀρσάκιον (ἐκεῖνον πού εὐνόησε ἡ βασίλισσα καὶ τοῦ ἄρπαξε τὸ θρόνον), ὅτι εἶνε *μοιχὸς καὶ προβατόσχημος λύκος*. Γιὰ κακοὺς ἀρχιερεῖς ἔγραψε· «*Οὐδένα δέδοικα ὡς* (=τίποτα δὲν φοβήθηκα τόσο ὅσο) *τοὺς ἐπισκόπους, πλὴν ὀλίγων*» (ἐ.ἀ. 52,617). Οἱ ἐχθροὶ του τὸν καταδίωκαν, ἐνῶ λαὸς καὶ μοναχοὶ τὸν ἀγαποῦσαν τόσο ὥστε ἔλεγαν· Προτιμότερον νὰ κρυφτῇ ὁ ἥλιος παρά νὰ σιγήσῃ ὁ Χρυσόστομος (βλ. Ἐ.Π. Migne 52,685).

● Δὲν ἔμειναν ὅμως στὰ λόγια οἱ Τρεῖς Ἱεράρχαι· καὶ **μὲ ἔργα** συνετέλεσαν στὴν κάθαρσιν τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. **Ὁ ἅγιος Γρηγόριος** ὡς ἐπίσκοπος ἔλαβε αὐστηρὰ μέτρα ὥστε νὰ μὴ ἐπικρατοῦν οἱ φαῦλοι. **Ὁ Μέγας Βασίλειος,** ὡς ἀρχιεπίσκοπος, ἔγραψε· «*Καθαρίσατε τὴν ἐκκλησίαν τοὺς ἀναξίους αὐτῆς ἀπελαύνοντες*» (καν. ΠΘ'). Ἀλλὰ περισσότερο γιὰ τὴν κάθαρσιν τῆς Ἐκκλησίας ἀγωνίστηκε –καὶ πάνω στὸν ἀγῶνα αὐτὸν ἔπεσε– ὁ **ἱερός Χρυσόστομος**. Ἰδιαιτέρου βιβλίου μπορεῖ νὰ γραφῇ γιὰ τοὺς ἀγῶνες του.

Ὅταν π.χ. ἔμαθε γιὰ τὴν κατάστασιν στὴν **Ἐφεσο**, πῆγε ἐκεῖ, ἔστησε δικαστήριον, ἐξέτασε μάρτυρες, ἐπὶ μῆνες ἔκανε ἀνακρίσεις· ὅταν τελείωσε ἔβγαλε ἀπόφασιν καί, μέσα σὲ μιὰ μέρα, καθήρεσε 13 ἐπισκόπους! Στὴ θέσιν τους ἔβαλε ἄλλους, ἀσκητὰς τῆς ἐρήμου· καὶ τότε ὁ σκανδαλισμένος ἀπ' τὴ φιλαργυρία καὶ σκορπισμένος λαὸς ἐπέστρεψε καὶ γέμισαν οἱ ἐκκλησίες.

Γυρίζοντας στὴν Κωνσταντινούπολιν πέρασε ἀπ' τὴ Νικομήδεια· ἐκεῖ ἔμαθε, ὅτι ὁ μητροπολίτης **Γερόντιος**, μὲ κοσμικὰ μέσα πού διέθετε (στρατηγούς), μὲ μαγείας πού ἔκανε (μολονότι κληρικὸς ἦταν καὶ μάγος!), καὶ μὲ ἄλλες πολλὰς μεθόδους (ἐξηγοῦσε ἐρωτικὰ ὄνειρα), κολάκευε καὶ ἐπηρέαζε τοὺς ἰσχυροὺς καὶ κυρίως τῆς ἀριστοκρατίας. Ἦταν σκάνδαλον, ἓνα εἶδος Ρασπούτιν – γιὰ τὸ ράσο μπορεῖ νὰ φτειάξῃ ἢ

νά διαλύση βασίλειο, ὅπως συνέβη στὴ Ἱρωσία. Φτάνει λοιπὸν ἐκεῖ ὁ Χρυσόστομος, καλεῖ τὸ Γερρόντιο καὶ τοῦ λέει μετὰ δακρῶν· Σὲ παρακαλῶ νὰ ὑποβάλης παραίτησι. Ποῦ παραίτησι αὐτός! ποιὸς ἔχει τὸ μέλι καὶ τ' ἀφήνει; Δεύτερη φορά· Παραίτησού, σὲ παρακαλῶ. Τίποτε· ἄρχισε μάλιστα νὰ βρίζη τὸ Χρυσόστομο. Τὸν καλεῖ τρίτη φορά νὰ παραιτηθῆ. Τίποτε. Τότε, λέει, ἀφοῦ δὲν φεύγεις σὲ μοναστήρι, ὥστε νὰ διατηρήσης τὴν ἀρχιερωσύνη σου, ἐγὼ ἀρχίζω ἀνακρίσεις. Καὶ κάθησε στὴν πλατεῖα ὁ Χρυσόστομος· κάλεσε μάρτυρες, κι ἀποκαλύφθηκαν σκάνδαλα, ἔρωτες, μαγεῖες, χρηματισμοί. Ἔτσι τὸν καθαίρεσε. Μὰ τὸ χειρότερο ποιό ἦταν· στὸ πλευρὸ τοῦ Γερροντίου, ὑποστηρικταί, στάθηκαν οἱ ἱερεῖς! Εἶνε καλὸς ὁ δεσπότης μας, ἔλεγαν. Καλός, διότι συνεργάζονταν μαζί του· χριστέμποροι.

Ἄν εἶνε σήμερα ὁ κλῆρος μας στὸ σημεῖο ποὺ βρίσκεται, φταῖμε οἱ ἴδιοι· δὲν ἀντιδρούμε στὸ κακό. Πονεῖ ἡ ψυχὴ μου· γιὰ μένα ἡ Ἐκκλησία εἶνε παραπάνω κι ἀπὸ τὴ μάνα ποὺ με γέννησε, καὶ γιὰ τὰ σκάνδαλά της θλίβομαι· ἄλλοι αὐτὰ τὰ ἔχουν πλάκα διασκεδάσεως, ἐγὼ τὰ ἔχω πένθος καὶ κλαυθμό. Στὸ Μεσολόγγι, ὅταν κάποτε με ἔδωξε ὁ γέροντάς μου γιὰ κάποια ἄλλα ζητήματα, ἀπὸ τοὺς τριακόσους παπαδες οὔτε ἕνας δὲν ἤρθε νὰ με ἀποχαιρετήσῃ στὸ σταθμό, ποὺ ἔφευγα διωκόμενος ἀπὸ τὸν ἀρχιερέα. Μόνο ἀπὸ μακριὰ ἕνας, πάνω στὰ κεραμίδια, μοῦ ἔκανε σινιάλο ἀποχαιρετισμοῦ. Ἦταν προφητευμένο, ὅτι θὰ ἔρθῃ μεγάλη **κατάπτωση τοῦ κλήρου**. Ὁ ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλὸς ἔλεγε ὅτι παλιά, ὅταν ἤθελαν νὰ παιδέψουν κάποιον, ἔλεγαν «Ὁ Θεὸς νὰ τὸν βάλῃ με τοὺς ἱερεῖς τοῦ 18ου αἰῶνος» (ἡμ. ἔργ. Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, διδ. Γ', σ. 155). Προφητεία ποὺ βγήκε!

Ἄντέδρασαν οἱ πατέρες στὰ σκάνδαλα διὰ λόγων καὶ ἔργων. **Τί τοὺς κόστισε ὅμως αὐτό;** Ὑπέστησαν φοβερὲς συνέπειες. Οἱ φαῦλοι, μὴ ἔχοντας με τί ἄλλο νὰ τοὺς πολεμήσουν, πῆραν λάσπη μέσ' ἀπ' τὴ βρωμερὴ ψυχὴ τους καὶ ἄρχισαν νὰ τὴ ρίχνουν στὰ πρόσωπα τῶν ἁγίων πατέρων. Σ' αὐτοὺς ποὺ δὲν γνώρισαν ἡδονές, πνεύματα ἄυλα - οὐράνιοι ἄνθρωποι, οἱ «Γερρόντιοι» ἄνοιξαν τὰ ἀποχωρητήρια τῆς ψυχῆς τους, πῆραν ἀκαθαρσίες κι ἄρχισαν νὰ τὶς ρίχνουν στοὺς Τρεῖς Ἱεράρχας. **Τρομερὲς συκοφαντίες** ἐκσφενδόνισαν ἐναντίον τους. Στὸν Βασίλειο, ποὺ γυναίκα δὲν τολμοῦσε οὔτε νὰ τὸν κοιτάξῃ, ἔβαλαν τὴ νύχτα ἕνα γύναιο μέσα στὸ ὑπνοδωμάτιό του, κι αὐτὴ βγήκε καὶ φώναζε· Ὁ δεσπότης με ἀτίμασε!... Τὸν Χρυσόστομο, ποὺ ζοῦσε ἀσκητικά, ἔτρωγε χόρτα κ' ἦταν σκελετός, εἶπαν ὅτι ζῆ βίβιο ὀργίων, ὅτι ἔχει σχέ-

σεις με γυναῖκες. Ὁ ἱερός πατὴρ ἀναγκάστηκε νὰ γράψῃ· «*Λέγουσιν, ὅτι μετὰ γυναικὸς ἐκοιμήθην. Ἀποδύσατέ μου τὸ σῶμα, καὶ εὐρήσετε τὴν νέκρωσιν τῶν μελῶν μου*»· γυμνώστε με, καὶ θὰ δῆτε ὅτι τὰ μέλη μου εἶνε νεκρά (Ἐ.Π. Migne 52,683). Ἄλλὰ ὁ λαὸς ἔχει αἰσθητήριο, καταλαβαίνει.

Τὸ τέλος. Ὁ Βασίλειος ἀπέθανε στὸ ἐπισκοπεῖο, σὲ κοσμοσυρροή, μετὰ τὰ λόγια «*Πάτερ, εἰς χεῖράς σου παρατίθεται τὸ πνεῦμά μου*» (Λουκ. 23,46). Ὁ Γρηγόριος ἐξέπνευσε ἀπομονωμένος σ' ἕνα ἀγρόκτημα. Καὶ ὁ μάρτυς τοῦ καθήκοντος Χρυσόστομος ἔκλεισε τὰ μάτια ἐξόριστος στὴν Ἀρμενία μετὰ τὸ «*Δόξα τῷ Θεῷ πάντων ἕνεκα*».

Αὐτά, ἀγαπητοί μου, τότε. Σήμερα; Ὅσοι παρακολουθεῖτε τὰ κηρύγματά μας καὶ διαβάσετε τὴ «Σπίθα» ἢ τὸ βιβλίό μας «Ἐλευθέρα καὶ ζωσα Ἐκκλησία», εἴστε γνώσται τῆς ἐκκλησιαστικῆς καταστάσεως. Καὶ **τὸ δίδαγμα μας;** Ἀκούω τὴ φωνὴ τῶν πατέρων σὰν σάλπιγγα νὰ ῥχεται ἀπὸ τὴν Καισάρεια, τὴν Ἀντιόχεια, τὴν Ἀρμενία· **Ἀγωνισθῆτε νὰ καθαρισθῆ ἡ Ἐκκλησία!**

Διαφωνῶ με τοὺς πνευματικούς ποὺ λένε· **Ἐμεῖς νὰ κοιτάξουμε τὴν ψυχούλα μας**· μὴ μᾶς νοιάζει τί κάνει ὁ διᾶκος, ὁ παπᾶς, ὁ δεσπότης!... Εἶνε σὰν νὰ λένε· Καὶ ἂν καίγεται τὸ σπίτι, μὴν τρέχεις νὰ σβήσης τὴ φωτιά. Ἄν εἴσαι Χριστιανός, κοντὰ στὸν ἀγῶνα γιὰ τὴν ψυχὴ σου, θὰ ἀγωνισθῆς καὶ γιὰ τὴν Ἐκκλησία σου. Ἡ ἀνοχὴ ποὺ δείχνουμε, εἶνε ἐνοχὴ, ἀμαρτία, ἔγκλημα!

Ἄν κοιτάξουμε μόνο τὴν ψυχούλα μας κ' ἡ Ἐκκλησία μείνῃ σὲ χέρια φαύλων, πῶς θὰ ἐργασθῆ; πῶς θὰ πῆ π.χ. στὰ παιδιὰ «Νὰ εἴστε τίμιοι, ἀφιλάργυροι, ἐργατικοί, ἐγκρατεῖς»; Χριστιανὸς λογοτέχνης μοῦ εἶπε· Ἄν ἐξακολουθήσῃ αὐτὴ ἡ κατάστασι, παιδί δὲν θὰ πλησιάσῃ στὴν Ἐκκλησία καὶ στὸ κατηχητικό. **Ἐὰν δὲν λάμπῃ ὁ ἐπίσκοπος, ὅλα εἶνε σκοτεινὰ καὶ ζοφερά.** Μετὰ τὸ «Νὰ κοιτάξουμε τὴν ψυχούλα μας» κάποιοι «εὐνοούχισαν» τὸν εὐσεβῆ Ἑλληνικὸ λαό.

Ὁ ἀγῶνας δὲν τελείωσε. **Θὰ χρειασθοῦν νέες θυσίες.** Καὶ ἂν κ' ἐγὼ ἀκόμα εἶμαι ἀκάθαρτος, νὰ πάω στὸ μοναστήρι μου. Ὅχι νὰ διαβάλλεται ἡ Ἐκκλησία. Εἶνε αἴτημα τοῦ λαοῦ ὁ καθαρισμός.

Μπρὸς πιστοί! Στρέφομαι ἰδίως στοὺς νέους. Φοιτηταὶ τῆς θεολογίας, μὴ σκανδαλισθῆτε. Μὴν κοιτάξετε ἐμᾶς· πρότυπα ἔχετε τοὺς ἁγίους. Ἀπὸ ἑκεῖ παραδειγματισθῆτε. Ἄν ὅλοι ἐργασθοῦμε, **θὰ βγοῦν καλοὶ κληρικοί,** ποὺ θὰ πᾶνε μιὰ μέρα στοὺς τάφους τῶν ἁγίων νὰ ποῦν·

«ὦ πατέρες (Βασίλειε - Γρηγόριε - Χρυσόστομε)! *σηκωθῆτε καὶ ξανάλθετε σ' ἐμᾶς / τὰ παιδιά σας θέλ' ἰδῆτε πόσο μοιάζουμε με σᾶς*» (πρβλ. Διον. Σολωμοῦ, Ἔθν. ἕμν. 78).

(f) ἐπίσκοπος Αὐγουστίνος

^Β μέρος ἀπομαγνητοφωνημένης μεγάλης ἐσπερινῆς ὁμιλίας, ἡ ὁποία ἐγίνε στὴν αἴθουσα τοῦ συλλόγου «Τρεῖς Ἱεράρχαι» τῶν Ἀθηνῶν, στὴ σκιά διαταραχῆ ἀπὸ μίαν ἀποτυχημένη ἀρχιεπισκοπικὴ ἐκλογή καὶ στὰ πλαίσια ἐορταστικῆς ἐκδηλώσεως τὴν ἡμέρα τῆς ἐορτῆς τοῦ συλλόγου, Τρίτη 30-1-1962. Καταγραφή, διαίρεσις καὶ σύντμησις 29-12-2018.